

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 10.12.2012
COM(2012) 741 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

**Vývoj situace na trhu a následné podmínky pro hladké postupné ukončení režimu
mléčných kvót – druhá zpráva o „hladkém průběhu“**

OBSAH

Mandát	3
Struktura	3
1. Vývoj situace na trhu s mlékem a mléčnými výrobky	3
1.1. Současný vývoj trhu	3
1.1.1 Produkce mléka	3
1.1.2. Výkupní ceny mléka v EU	4
1.1.3. Ceny mléčných výrobků, úrovně zásob a vývozy	4
1.1.4. Odhadované marže podniků produkujících mléko v EU	4
1.2. Střednědobá prognóza trhu	5
2. Hladké postupné ukončení mléčných kvót	6
2.1. Produkce mléka ve srovnání s hranicemi kvóty	6
2.2. Vývoj ceny mléčné kvóty	7
3. Závěrečné poznámky	7
PŘÍLOHA I. PRODUKCE MLÉKA A VÝVOJ CEN	9
PŘÍLOHA II. STŘEDNĚDOBÁ PROGNÓZA PRO ODVĚTVÍ MLÉKA A MLÉČNÝCH VÝROBKŮ	10
PŘÍLOHA III. PRODUKCE MLÉKA VE SROVNÁNÍ S KVÓTOU	13
PŘÍLOHA IV. VÝVOJ CENY MLÉČNÉ KVÓTY V EU	14

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

Vývoj situace na trhu a následné podmínky pro hladké postupné ukončení režimu mléčných kvót – druhá zpráva o „hladkém průběhu“

MANDÁT

Ustanovení čl. 184 odst. 6 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“), stanoví, že Komise do 31. prosince 2010 a do 31. prosince 2012 předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávy o vývoji situace na trhu a následných podmínkách pro hladké postupné ukončení režimu mléčných kvót, v případě potřeby doplněnou vhodnými návrhy. První zpráva o tzv. hladkém průběhu byla zveřejněna dne 8. prosince 2010 pod číslem KOM(2010) 727 v konečném znění, zatímco tato představuje druhou zprávu v řadě.

STRUKTURA

Tato zpráva je rozdělena do tří částí: první část popisuje vývoj situace na trhu s kravským mlékem od poloviny roku 2010 (konečný termín první zprávy o hladkém průběhu) a předkládá střednědobou prognózu, druhá část se zabývá průběhem postupného ukončení režimu mléčných kvót a ve třetí kapitole jsou uvedeny závěrečné poznámky.

1. VÝVOJ SITUACE NA TRHU S MLÉKEM A MLÉČNÝMI VÝROBKY

1.1. Současný vývoj trhu

Na trhu s mlékem a mléčnými výrobky přetrvávala až do konce roku 2010 nestálost, ačkoliv ne v rozsahu zaznamenaném v letech 2007–2009. V roce 2011 a prozatím i v roce 2012 do jisté míry ustoupila. Ceny na vysokých úrovních v letech 2010 a 2011 kolísaly, což vedlo ke zvýšení produkce a úpravě cen v prvním pololetí roku 2012. Ve třetím čtvrtletí roku 2012 začaly ceny znovu narůstat.

1.1.1 Produkce mléka

Svoz kravského mléka v EU během posledních tří let trvale narůstal: + 1,4 % v roce 2010, + 2 % v roce 2011 a přibližně 1,5 % v prvních sedmi měsících roku 2012 ve srovnání se stejným obdobím v roce 2011.

Produkce mléka se rovněž zvýšila v hlavních světových regionech dodávajících mléko: kombinovaná produkce Spojených států, Nového Zélandu, Austrálie a Argentiny se během let 2010–2011 zvýšila o 5,3 %. Tento trend v roce 2012 pokračuje, ačkoliv ve Spojených státech bylo po letošní vlně veder během letních měsíců pozorováno určité oslabení. Ve srovnání se stejným obdobím v roce 2011 produkce mléka během prvních osmi měsíců roku 2012 vzrostla ve Spojených státech o + 2,8 %, na Novém Zélandu o + 11,4 % (pouze do července), v Austrálii o + 4,7 % a v Argentině o + 5,9 % (viz graf 1 v příloze I).

1.1.2. Výkupní ceny mléka v EU

Průměrné výkupní ceny mléka v EU od dubna do listopadu 2010 nepřetržitě narůstaly. Do dubna 2011 se ustálily na hodnotě kolem 33 centů/kg a v listopadu 2011 znovu vzrostly na 35,1 centu/kg (vážený průměr EU-27) (viz graf 2 v příloze I). V prosinci 2011, lednu a únoru 2012 byla provedena sezónní korekce, která dosáhla –2 %. Pro srovnání činila sezónní korekce – 3 % na začátku roku 2010 a – 1 % na začátku roku 2011.

V roce 2012 nicméně klesající model pokračoval až do léta, přičemž přesáhl sezónní trend a odrážel tlak zvýšených dodávek mléka v EU a mimo ni. Poslední průměrná výkupní cena mléka v EU se odhaduje na 31,3 centu/kg v srpnu 2012, což je 9,5 % pod průměrnou cenou z července 2011, avšak 1,2 % nad hodnotou z července 2010 a 27 % nad nejnižší úrovní cen dosaženou v květnu 2009.

Poslední dostupné okamžité ceny mléka a mléčných výrobků v době vypracování zprávy v obou případech ukazovaly na oživení v blízké budoucnosti, po němž by měly v další fázi následovat vyšší výkupní ceny mléka.

1.1.3. Ceny mléčných výrobků, úrovně zásob a vývozy

Díky výraznému oživení cen v roce 2010 a většině roku 2011 spolu s příznivým vývojem trhu nedošlo v období 2010–12 k žádným nákupům do intervenčních zásob a zásoby másla a sušeného odstředěného mléka jsou vyčerpané. 76 000 tun másla a 257 000 tun sušeného odstředěného mléka nakoupených do veřejných zásob během krize v roce 2009 byly uvolněny zpět na trh, a to zčásti v otevřených nabídkových řízeních a zčásti v rámci režimu pro nejchudší osoby, aniž by došlo k narušení trhu.

K oživení cen mléka došlo v důsledku zvýšené poptávky především ze strany zemí s rozvíjejícími se ekonomikami a snížených dodávek z jižní polokoule. Stejná situace převládala i v první polovině roku 2011. Od poloviny roku 2011 však byly ceny mléčných výrobků tlačeny dolů v důsledku zvýšené dostupnosti mléčných výrobků pocházejících z hlavních světových regionů dodávajících mléko a mléčné výrobky. Tlak na ceny pokračoval i v prvních měsících roku 2012, dokud ceny mléka a mléčných výrobků v EU koncem května nedosáhly spodní hranice kolem 120 % (virtuální) intervenční ceny. V červnu začaly ceny růst a vývoj do doby vypracování návrhu této zprávy pokračoval směrem nahoru, zejména v důsledku omezené dostupnosti mléka ze Spojených států způsobené nebývalou vlnou veder a souběžného poklesu produkce mléka v EU, zatímco jižní polokoule procházela zimním obdobím s nízkou produkcí.

Vývoz všech hlavních mléčných výrobků EU v letech 2010 a 2011 vzrostl, s výjimkou másla/máselného oleje a sušeného plnotučného mléka. Obzvláště dynamický byl vývoz sušeného odstředěného mléka z EU. Dobrá vývozní výkonnost se zatím potvrzuje i v roce 2012, včetně zřejmého oživení vývozu másla, které na kumulativní bázi překonalo v prvních sedmi měsících roku 2012 úroveň z roku 2011, čehož bylo dosaženo bez vývozních náhrad.

1.1.4. Odhadované marže podniků produkujících mléko v EU

Na základě údajů zemědělské účetní datové sítě byly během většiny roku 2011 narůstající provozní náklady kompenzovány zvyšujícími se cenami mléka. Marže na mléko v EU v první čtvrtině roku 2012 v důsledku snižujících se výkupních cen mléka poklesly, nicméně stále zůstaly nad hodnotami z prvního čtvrtletí roku 2011.

Podle prvních odhadů na druhé čtvrtletí roku 2012 vzrostly náklady na nákup krmiv o 6 %, zatímco celkové provozní náklady mírně poklesly (– 2 %) v důsledku výrazného snížení nákladů na energii (– 10 %). V důsledku 8% snížení výkupních cen mléka poklesl index hrubé marže o 17 %. Tento index se nyní nachází 24 % pod úrovní z druhé čtvrtiny roku 2011, která byla druhá nejvyšší od roku 2007 (referenční rok pro EU-27).

Situace v jednotlivých členských státech a dokonce i uvnitř nich se liší v závislosti na zvoleném systému hospodaření s mlékem a na skladbě produktů používané v odvětví mléka a mléčných výrobků.

1.2. Střednědobá prognóza trhu

Střednědobá prognóza trhu EU byla simulována pomocí upravené verze modelu Aglink-Cosimo a po rozhodnutích vyplývajících z kontroly stavu neočekává žádné změny společné zemědělské politiky ani obchodní politiky. Tento výhled nemá sloužit jako prognóza budoucího vývoje trhu, jejím úkolem je spíše popsat, jaká situace by nastala v důsledku určitého souboru předpokladů a okolností, které byly v době vypracování odhadů považovány za věrohodné. Výsledky prognóz uvedené v této zprávě jsou kromě toho provizorní a mohou se lišit od konečných hodnot, které mají být zveřejněny do listopadu 2012.

Světové tržní a politické prostředí vychází ze *Zemědělského výhledu na období 2010–2019* vydaného *Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)* a *Organizací OSN pro výživu a zemědělství (FAO)*, upraveného podle novějších makroekonomických prognóz ze září 2012. K nejdůležitějším hnacím silám tržních prognóz patří výhledy v oblasti růstu HDP v EU (mírný pokles v roce 2012 následovaný hospodářskou obnovou), předpokládané oslabování eura během prvních tří let období, jehož se výhled týká, po němž bude následovat jeho posílení v letech 2014 a 2015, a aktualizovaná prognóza světových tržních cen OECD-FAO pro mlékárenské komodity, která zahrnuje důsledky období sucha ve Spojených státech a některých evropských zemích v roce 2012. Pokud se některé z těchto prognóz/předpokladů nesplní, bude to mít značný vliv na výsledné prognózy. Do modelu Aglink-Cosimo, stejně jako do jakéhokoli jiného střednědobého nebo dlouhodobého modelu, navíc není zapracováno větší kolísání cen.

Na základě těchto prognóz se střednědobé vyhlídky pro trh s mlékem a mléčnými výrobky jeví příznivě. Očekává se, že hlavními hnacími silami budou pokračující nárůst světové poptávky vyplývající z globálního nárůstu populace a ekonomiky spolu s narůstajícím upřednostňováním mléčných výrobků (což je rovněž výsledkem vzrůstající spotřeby na hlavu). Trvalá poptávka po dovozech (zejména z rozvíjejících se zemí) by měla pozitivní dopad na komoditní ceny mléka, což by podpořilo vývozní potenciál EU. U podílů většiny mléčných výrobků na trhu EU se nicméně odhaduje mírné zhoršení vyplývající z většího nárůstu vývozů z jiných zemí.

Odhaduje se, že produkce mléka v EU bude od roku 2012 omezeným tempem pokračovat v růstu, zůstane však pod úrovní potenciální míry růstu stanovenou v rámci postupného ukončení režimu mléčných kvót (viz grafy 3 a 4 v příloze II). Produkce mléka v EU pravděpodobně zaznamenaná v období od roku 2009 do roku 2022 kumulativní nárůst kolem 8 %, zatímco množství mléka dodávaného do mlékáren se zvýší asi o 10 %. Dodávky mléka v EU by podle odhadů měly být v posledním kvótovém roce (2014–15) přibližně 6 % pod úrovní kvóty. Ukončení režimu mléčných kvót bude mít pravděpodobně na dodávky mléka na agregované úrovni EU omezený dopad.

Prognózy týkající se sýra a mléčných výrobků jsou poměrně pozitivní (viz graf 5 v příloze II). Produkce čerstvých mlékárenských produktů v EU (včetně konzumního mléka, smetany, jogurtů atd.) by měla stoupnout téměř o 8 % (od roku 2009 do roku 2022), výroba sýrů přibližně o 10 %. Vyhledy týkající se poptávky na domácích i světových trzích vypadají pozitivně a díky značné poptávce na světovém trhu by mohlo dojít k postupnému nárůstu vývozu EU, navzdory posilování eura ve druhé části období výhledu. Vzhledem k dynamičtějšímu vývoji na světovém trhu bude však EU postupně ztrácet tržní podíl, který bude nicméně v roce 2022 stále činit asi 31 % na celosvětových trzích.

Očekává se, že produkce sušeného plnotučného mléka v EU zůstane v krátkodobém horizontu relativně stabilní (viz graf 6 v příloze II). Střednědobé vyhlídky týkající se vývozu podporuje nárůst poptávky ve světovém měřítku, kterou vede Čína. Podíl EU na celosvětovém vývozu bude zřejmě postupně klesat až na hodnotu 14 % v roce 2020 (z 25 % v roce 2009).

Podle prognóz naroste produkce sušeného odstředěného mléka v EU během období výhledu přibližně o 28 % (viz graf 7 v příloze II). Silná poptávka po dovozech po celém světě by přispěla k vyváženému trhu a znamenala by příznivý výhled pro vývozy. Podíl EU na světovém trhu by mohl v roce 2022 dosáhnout téměř 31 % celosvětových vývozu.

Výhled ukazuje na pokračující stabilitu trhu s máslem vyplývající z příznivých tržních podmínek během období výhledu s cenami na relativně vysokých úrovních a silnou poptávkou v EU (viz graf 8 v příloze II).

2. HLADKÉ POSTUPNÉ UKONČENÍ MLÉČNÝCH KVÓT

2.1. Produkce mléka ve srovnání s hranicemi kvóty

V návaznosti na rozhodnutí o 2% zvýšení mléčných kvót ze dne 1. dubna 2008 vedla kontrola stavu v listopadu 2008 k ročnímu navyšování kvót na mléko v průběhu následujících pěti let počínaje dnem 1. dubna 2009 vždy o 1 %, a kromě toho k úpravě faktoru korekce tuku, která vyústila v další zvýšení kvót prakticky o 1 %. Do ukončení režimu kvót dne 1. dubna 2015 zbývá ještě jedno roční navýšení o 1 % (dne 1. dubna 2013)¹.

Každý rok pozbývají kvóty na mléko na významu, protože ve většině členských států skutečná produkce mléka těchto hranic nedosahuje. V kvótovém roce 2010–11 překročilo svou mléčnou kvótu pouze pět členských států, zatímco celková produkce EU byla 6 % pod kvótou. Podle oznámení obdržených od členských států se odhaduje, že dodávky mléka v EU v kvótovém roce 2011–12 dosáhly hodnoty přibližně 4,7 % pod kvótou a své vnitrostátní kvóty překročilo pouze šest členských států. Počet členských států, které překročily své kvóty, zůstává omezený a příslušný přebytek produkce představuje méně než 0,2 % celkového množství dodaného mléka nebo mléka, na nějž se vztahuje přímý prodej.

Po mírném poklesu dodávek mléka v roce 2009 podnítily příznivé výkupní ceny mléka a dobré povětrnostní podmínky zvýšení úrovní produkce v roce 2010 i v roce 2011. Když vyšší produkce – nejen v EU, ale i ve všech regionech po celém světě dodávajících mléko – způsobila stlačení výkupních cen mléka, začala produkce mléka v následujících měsících reagovat zpomalením. Tento vývoj ukazuje nejen to, že reakce produkce se postupně

---

¹ Kromě Itálie, kde bylo rozhodnuto provést 5% zvýšení jednorázově dne 1. dubna 2009.

přízpůsobuje podle signálů trhu, ale také že povětrnostní podmínky mají na trh s mlékem a mléčnými výrobky výrazný vliv.

Vzhledem k postupnému snižování významu mléčných kvót dokáží dodávky mléka EU lépe reagovat na tržní příležitosti, reakce zemědělců na cenové signály je méně zkreslená a pomoci restrukturalizace lze dosáhnout nárůstu efektivity.

2.2. Vývoj ceny mléčné kvóty

S blížícím se ukončením režimu kvót by se cena mléčné kvóty měla snižovat, což se skutečně děje ve většině členských států, kde je již velmi nízká nebo se blíží nule (viz příloha IV).

V těch členských státech, jejichž dodávky mléka leží výrazně pod hranicí kvóty, je cena kvóty již velmi nízká nebo se rovná nule, přičemž před ukončením režimu kvót se neočekávají zásadní změny.

V členských státech, jejichž dodávky mléka se blíží hranici kvóty, a v několika málo členských státech, jejichž dodávky mléka tuto hranici přesahují, však cena kvóty závisí na očekávané dávce z přebytku. V budoucnu se očekává, že nákupy kvót budou dále klesat až na nulu, s výkyvy způsobenými příležitostným přebytkem produkce v důsledku dobrých povětrnostních podmínek a uhrazených cen mléka.

3. ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY

Střednědobé a dlouhodobé prognózy jsou pro odvětví mléka a mléčných výrobků příznivé a odpovídají nárůstu populace a upřednostňování západního způsobu stravování v zemích s rozvíjejícími se ekonomikami. Krátkodobým výkyvům trhu se však nedá zabránit. Vývoj cen od zveřejnění první zprávy o hladkém průběhu vykazuje trend směrem k vyšším úrovním s občasnými výkyvy směrem nahoru či dolů. Pokud jde o výkyvy směrem dolů, nemohou současné problémy zemědělců produkujících mléko v některých oblastech, jichž se vážně dotkla náhlá zdražení krmiv, zastínit celkově pozitivní situaci v odvětví.

Z dlouhodobého hlediska závisí rovnováha mezi poptávkou a dodávkou na dlouhé řadě faktorů od ekonomických parametrů až po politická rozhodnutí. Takzvaný „balíček předpisů týkajících se mléka“², který se začal plně uplatňovat od 3. října 2012, nabízí provozovatelům mlékárenského řetězce nástroje k přizpůsobení jejich dodávek trhu.

Vývoj produkce mléka ve srovnání s mléčnými kvótami, stejně jako klesající tendence cen kvót ukazují, že hladký průběh je připraven. V převážné většině členských států už kvóty nemají pro omezování produkce význam a cena kvóty dosáhla nuly nebo se k ní blíží.

S ohledem na tuto analýzu je Komise toho názoru, že ve stávajícím rámci, který poskytuje producentům mléka jistotu již od roku 2008 a prokazuje svou účinnost při zajišťování hladkého postupného ukončení vedoucího k bezkvótovému prostředí, není třeba provádět žádné změny.

Kromě samotného konceptu hladkého ukončení režimu mléčných kvót byly vyjádřeny obavy týkající se venkovských oblastí, kde hraje produkce mléka hlavní úlohu, a to zejména pokud

---

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 261/2012 ze dne 14. března 2012, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o smluvní vztahy v odvětví mléka a mléčných výrobků.

jde o ukončení kvót. Z tohoto hlediska poskytuje zemědělcům produkujícím mléko při přípravě na ukončení kvót další podporu začlenění odvětví produkce mléka a mléčných výrobků do takzvaných „nových úkolů“ druhého pilíře společné zemědělské politiky.

Návrhy na reformu společné zemědělské politiky obsahují nástroje, které by mohly zmírnit případné komplikace. Komise kromě toho vyhlásila otevřené výběrové řízení na analýzu budoucího vývoje odvětví mléka a mléčných výrobků od roku 2015 dále, provedenou nezávislými odborníky, a do 30. června 2014 podá Evropskému parlamentu a Radě zprávu o konkrétním provádění ustanovení balíčku předpisů týkajících se mléka³ hodnotící zejména dopady na producenty mléka a produkci mléka ve znevýhodněných regionech v souvislosti s obecným cílem zachovat produkci v těchto regionech a zahrnující možné pobídky, jež by zemědělce vedly k uzavírání dohod o společné produkci.

- Přílohy:
- I. Vývoj cen mléka
  - II. Střednědobá prognóza pro odvětví mléka a mléčných výrobků
  - III. Produkce mléka ve srovnání s kvótou
  - IV. Vývoj ceny mléčné kvóty v EU

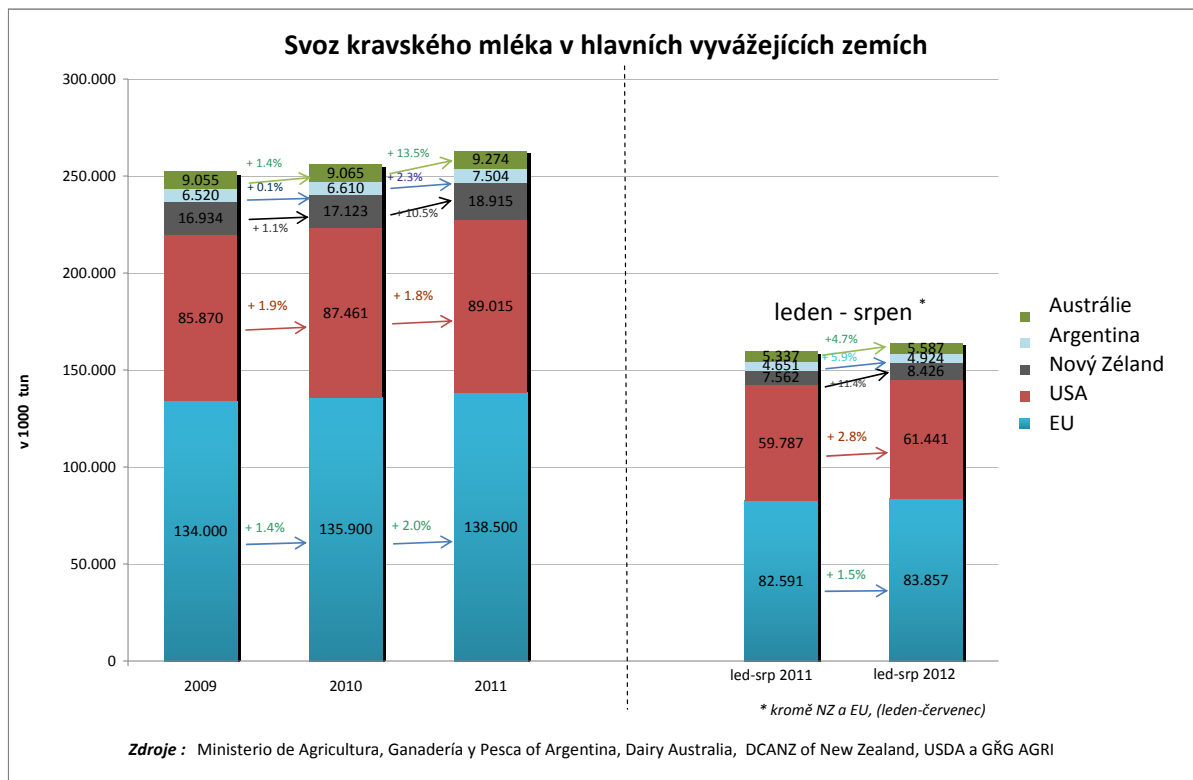
---

³

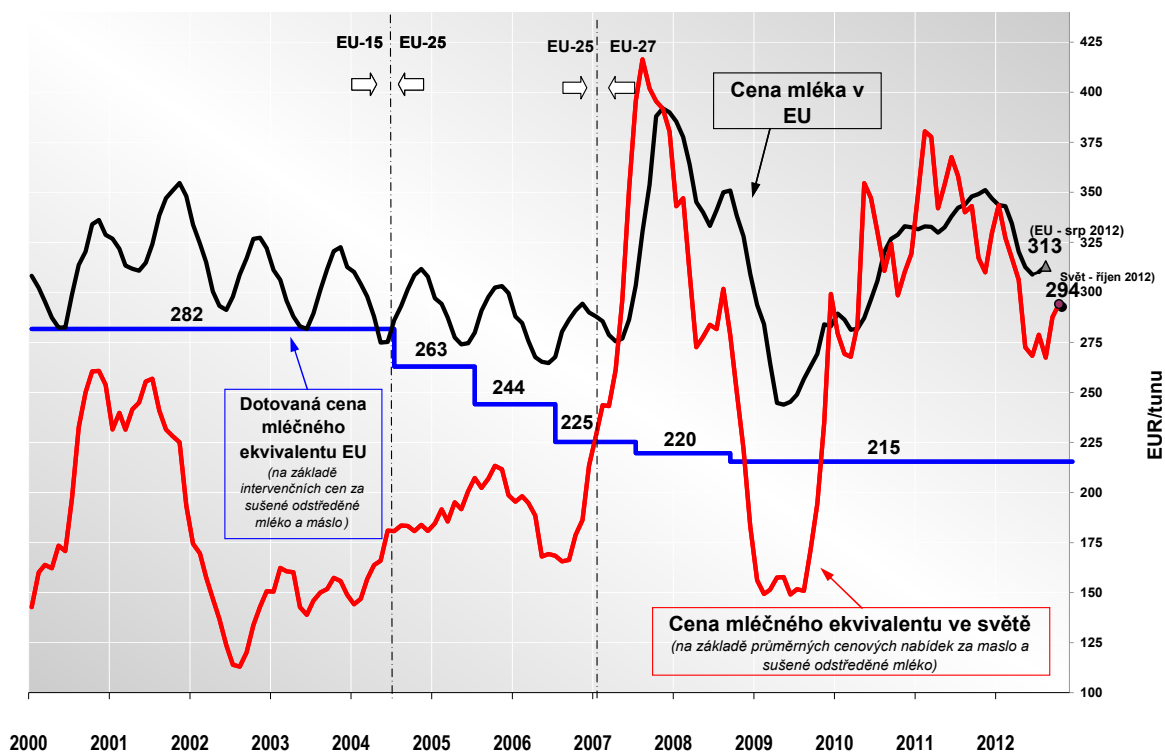
Viz čl. 184 bod 9 jednotného nařízení o společné organizaci trhů 1234/2007 vložený tzv. nařízením o balíčku předpisů týkajících se mléka 261/2012.

PŘÍLOHA I. PRODUKCE MLÉKA A VÝVOJ CEN

Graf 1 Vývoj svozu mléka

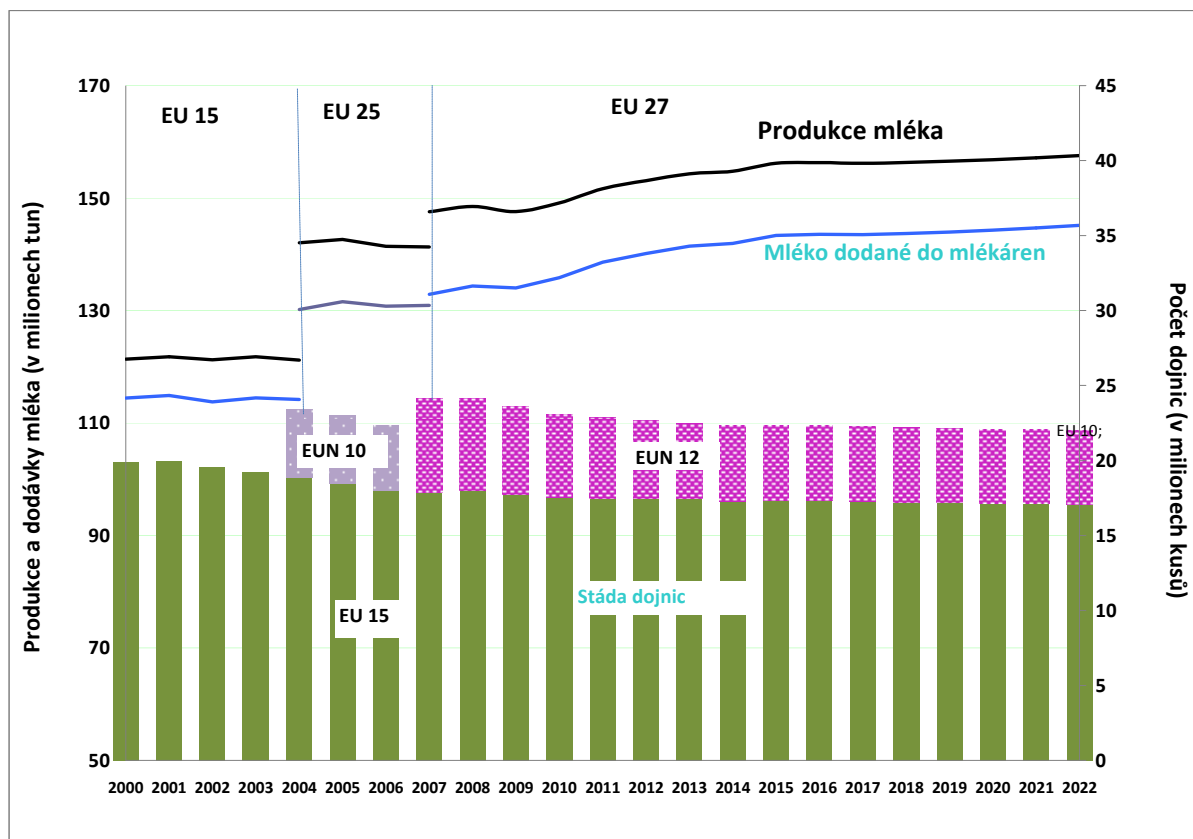

Graf 2 Vývoj cen mléka

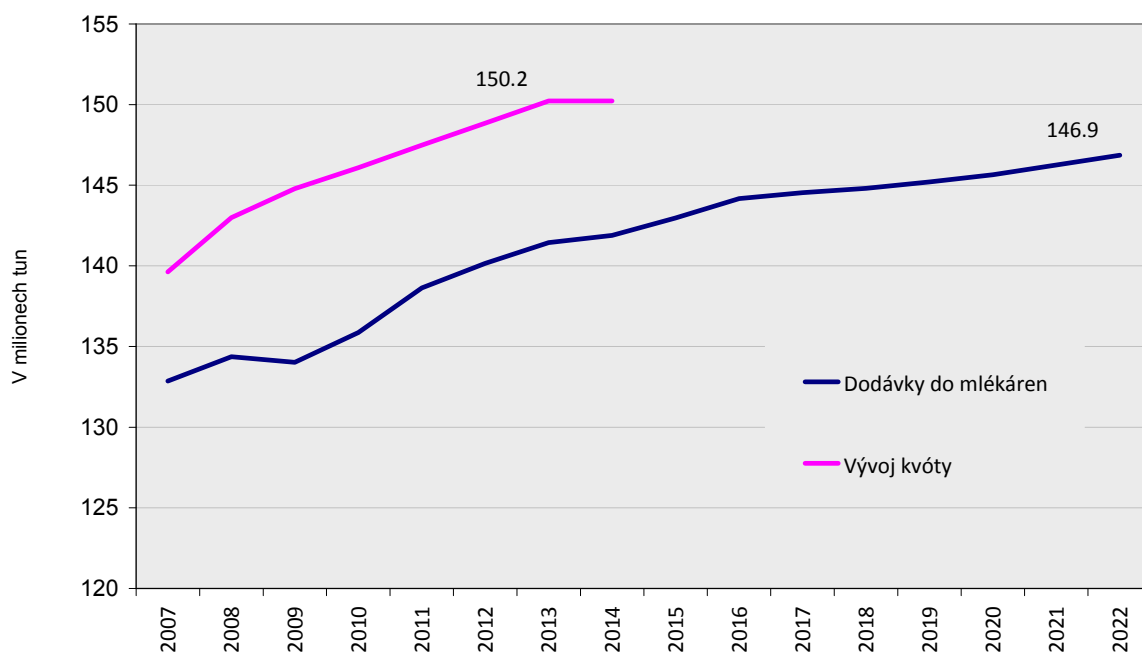

PŘÍLOHA II. STŘEDNĚDOBÁ PROGNÓZA PRO ODVĚTVÍ MLÉKA A MLÉČNÝCH VÝROBKŮ

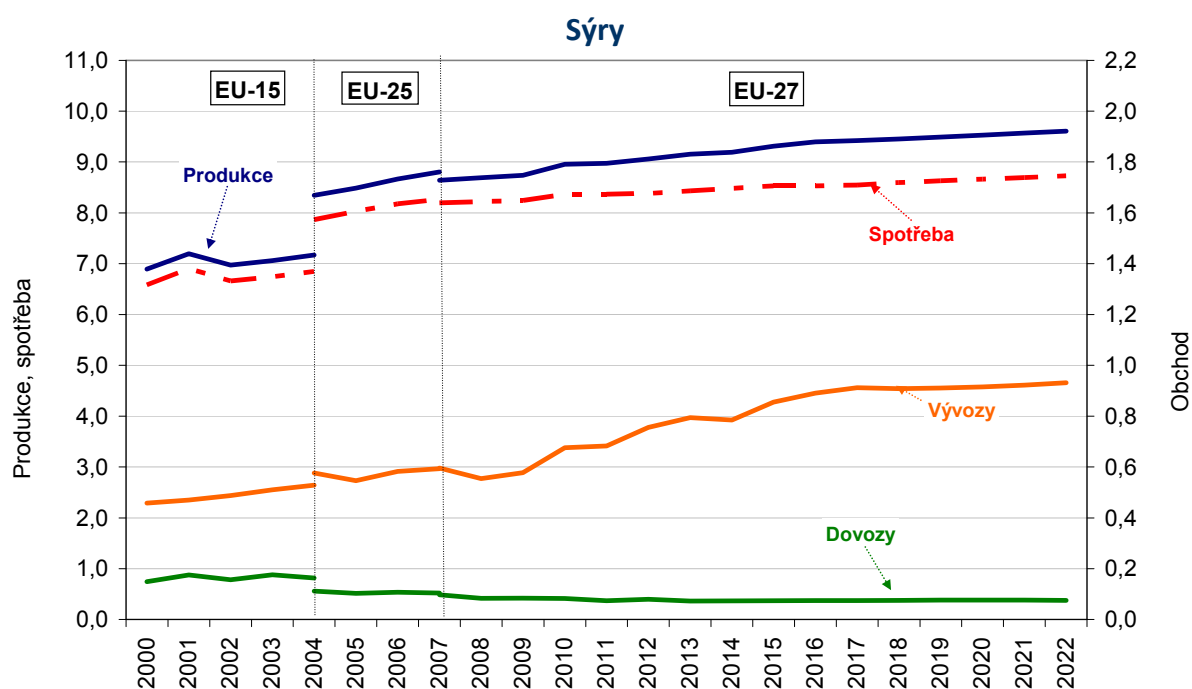
Graf 3 Dodávky kravského mléka a vývoj stád dojnic, 2000–2022

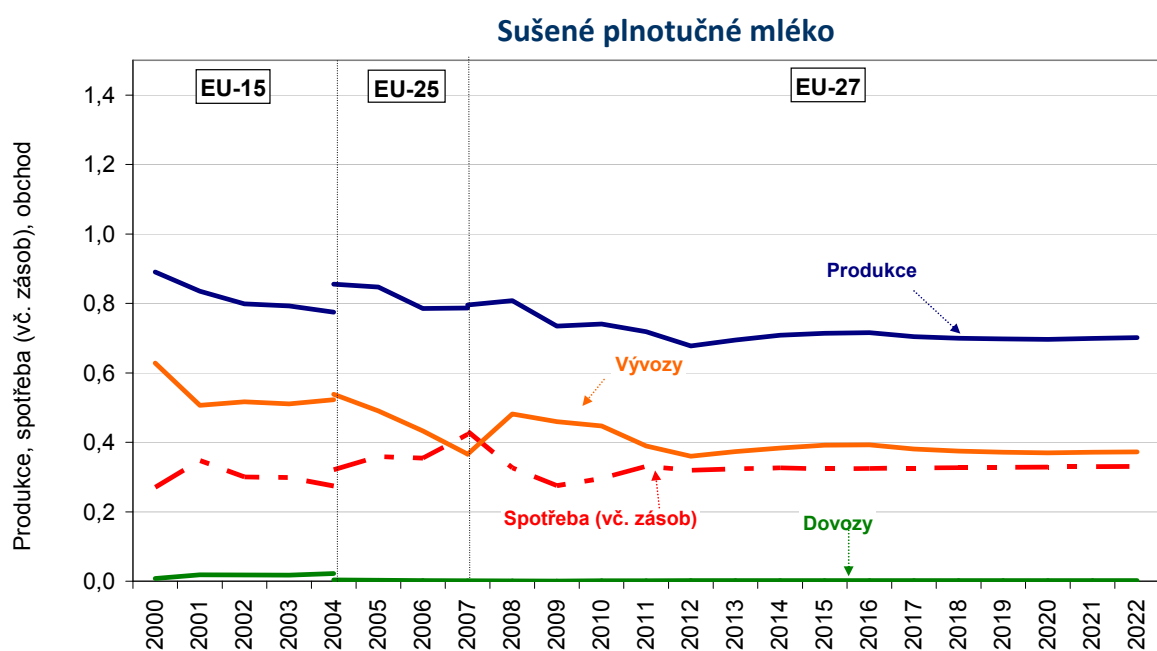
Graf 4 Dodávky mléka a používání kvót pro kravské mléko

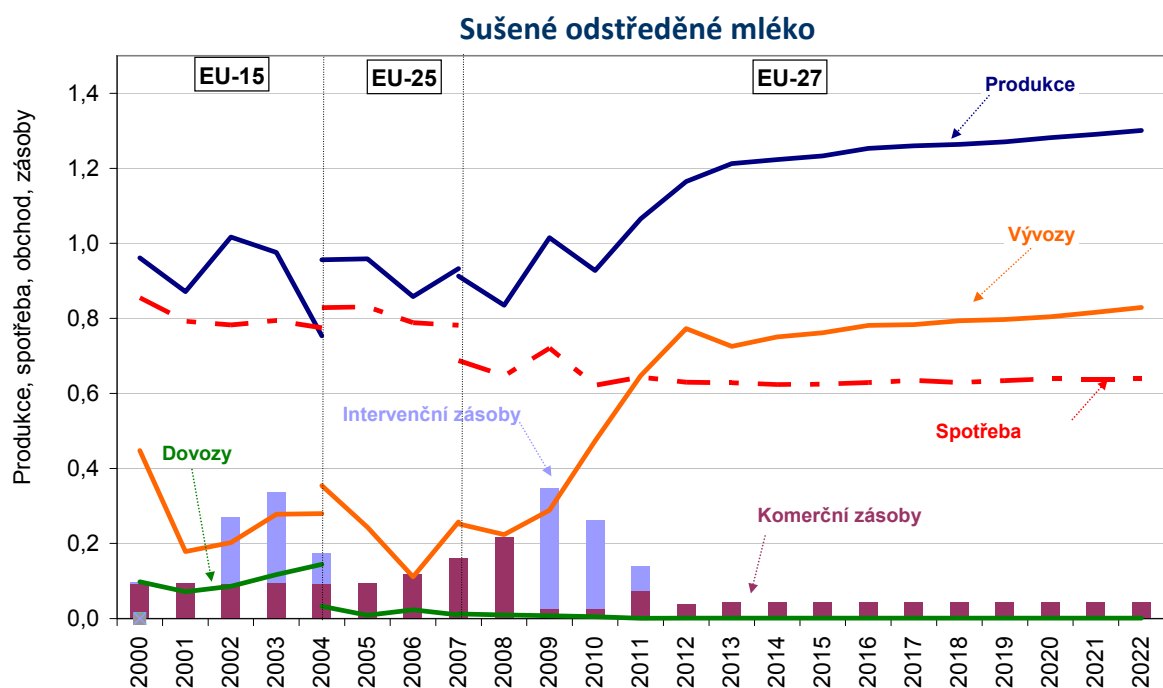
Graf 5 Vývoj trhu se sýry, 2000–2022

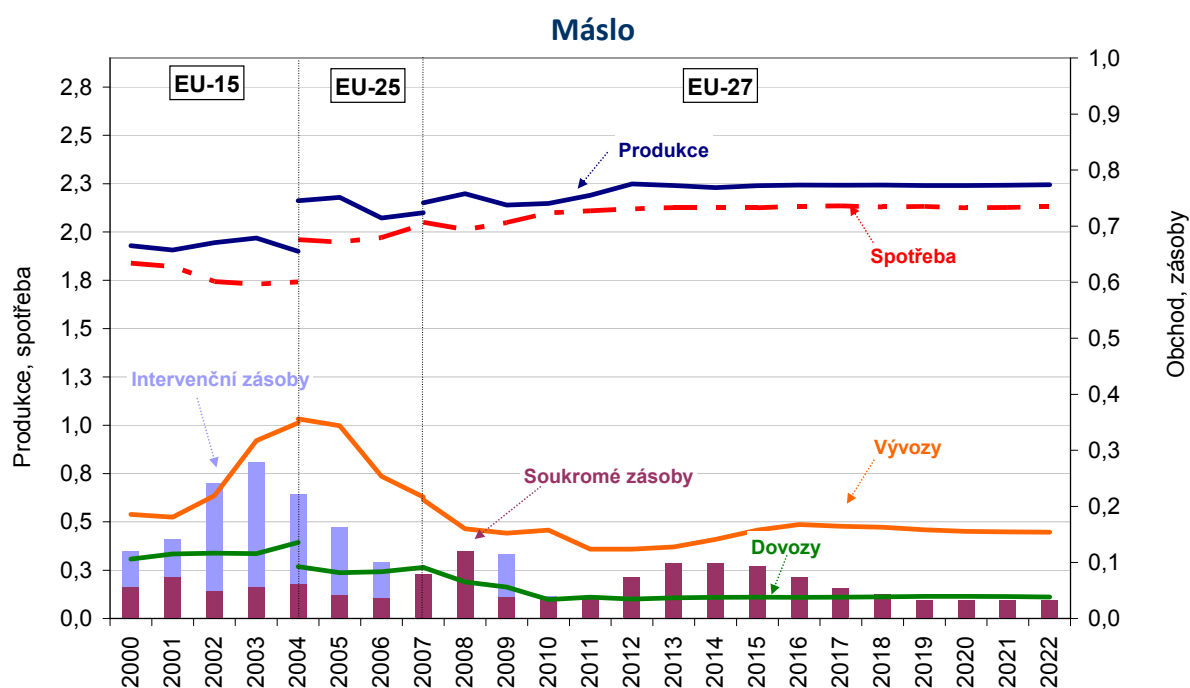
Graf 6 Vývoj trhu se sušeným plnotučným mlékem, 2000–2022

Graf 7 Vývoj trhu se sušeným odstředěným mlékem, 2000–2022

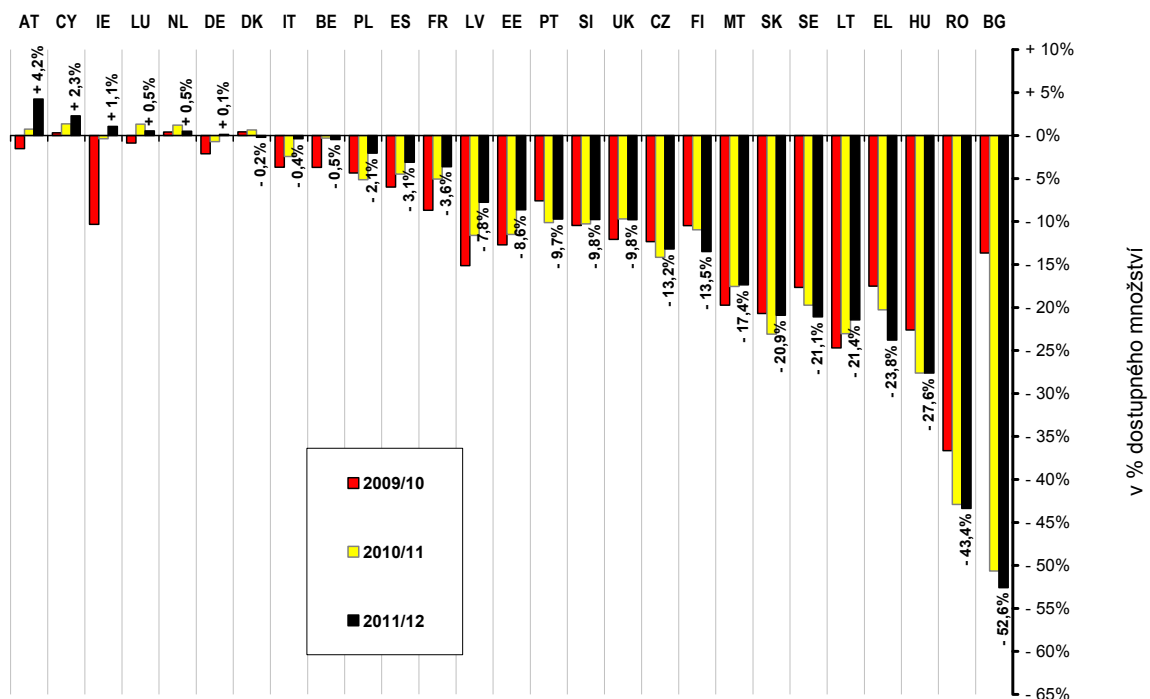

Graf 8 Vývoj trhu s máslem, 2000–2022

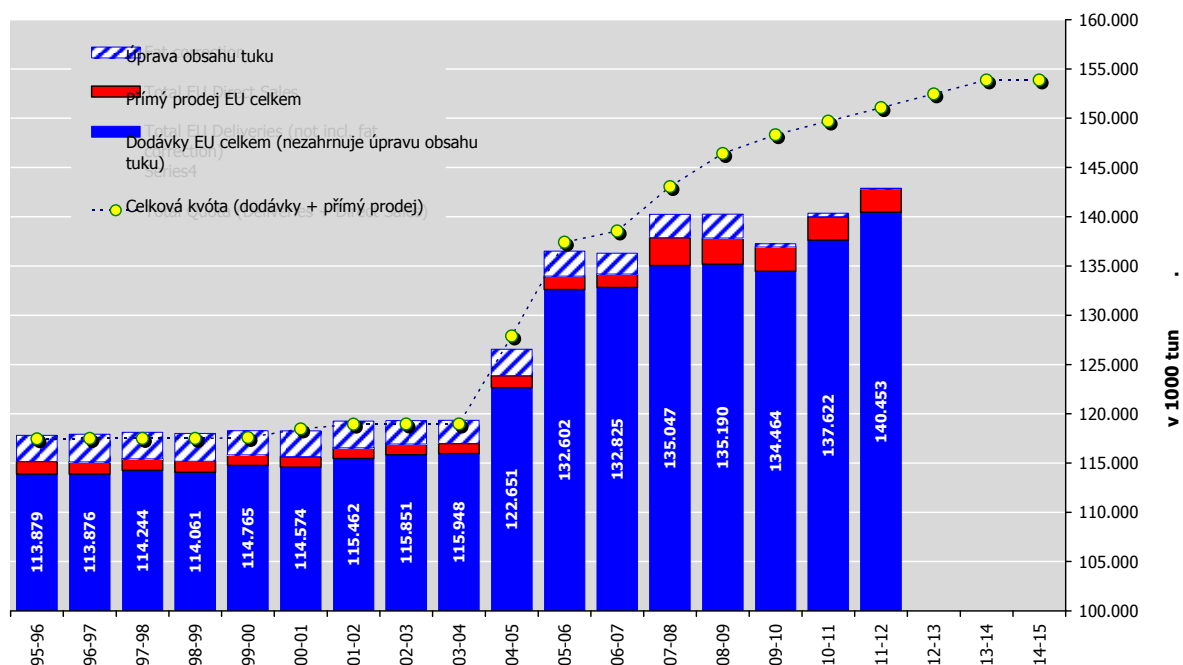

PŘÍLOHA III. PRODUKCE MLÉKA VE SROVNÁNÍ S KVÓTOU

Dodávky EU překročení/nevyužití (v % kvóty)

Vývoj dodávek mléka a přímého prodeje v EU oproti kvótě

PŘÍLOHA IV. VÝVOJ CENY MLÉČNÉ KVÓTY V EU

